

Nd.

662. Frumvarp

til laga um Menningarsjóð.

(Eftir 2. umr. í Nd.).

1. gr.

Stofna skal sjóð, er nefnist Menningarsjóður. Tilgangur hans er að styðja almenna menningu í landinu, rannsókn íslenskrar náttúru og þróun þjóðlegrar listar. Til sjóðsins falla árlega allar tekjur af seldu áfengi, hverju nafni sem nefnist, sem ólöglega er flutt til landsins og upptækt gert af rjettvisinni, allar tekjur af seldum skipum, sem af samskonar ástæðu hafa verið gerð upptæk, svo og allar sektir fyrir brot á áfengislöggjöfni, bæði samkvæmt landslögum og lögreglusamþykktum. Í fyrsta skifti skal falla til sjóðsins hluti rikissjóðs fyrir upptækt vin og áfengissektir árið 1927.

2. gr.

Mentamálaráð hefir á hendi yfirstjórn Menningarsjóðs. Í apríl ár hvert skiftir sjóðsstjórnin innkomnum tekjum frá síðastliðnu ári í

þrjá jafna hluta. Skal einum þriðjunginum varið til þess að gefa út góðar alþýðlegar fræðibækur og úrvals skáldrit, frumsamin eða þýdd. Annar þriðjungurinn gengur til að kosta visindalegar rannsóknir á náttúru landsins og til útgáfu visindalegra ritgerða um íslenska náttúrufræði. Einum þriðjunginum skal varið til að kaupa listaverk fyrir landið, til verðlauna fyrir og útgáfu á uppdráttum af byggingum, húsbúnaði og fyrirmyndum fyrir heimilisíðnað í þjóðlegum stíl. Einnig má verja fje til útgáfu veggmynda eftir íslenskum listaverkum til heimilisprýði. Þegar sjerstaklega stendur á, má verja tilteknum hluta af tekjum Menningarsjóðs til bygginga fyrir náttúrugripasafn landsins og listasafn.

3. gr.

Bókaútgáfu Menningarsjóðs stýra þrir menn sjálfkjörnir: Próffessorarnir í íslenskum bókmentum og sögu við háskólann í Reykjavík og kennarinn í íslensku við kennaraskóla landsins. Sá hluti sjóðsins, sem verja skal til náttúrufræðilegra rannsókna, stendur undir stjórn annara þriggja sjálfkjörinna manna: Forstöðumanns náttúrugripasafnsins í Reykjavík og kennaranna í náttúrufræði við mentaskólann í Reykjavík og gagnfræðaskólann á Akureyri. Ef einhver þessara manna skorast undan störfum fyrir Menningarsjóðinn, skipar Mentamálaráðið mann í hans stað. Sá hluti sjóðsins, sem á að styðja listir, stendur undir beinni stjórn mentamálaráðs.

4. gr.

Þegar tekjur Menningarsjóðs verða eitthvert ár meiri en að álitu yfirstjórnar sjóðsins getur talist meðallag, skal taka frá í húsbýggingarsjóð tveggja af hinum þrem deildum (sbr. 2. gr.) það, sem umfram verður meðaltekjur. Skulu þessir tveir byggingarsjóðir ávaxtast í Landsbankanum, og má ekki skerða þá fyr en yfirstjórn sjóðsins með samþykki Alþingis lætur byrja á að reisa hinar umræddu byggingar. Þeim þriðjungi af óvenjulegum tekjum sjóðsins, sem ekki gengur til að byggja söfn yfir listaverk landsins og náttúrugripi, skal verja til að kosta útgáfu merkilegra ritverka, sem eru stærri en það, að venjulegar árstekjur útgáfudeildarinnar nægi til að standast kostnaðinn.

5. gr.

Stjórn útgáfudeildar Menningarsjóðs getur ráðið mann til að hafa á hendi hina daglegu vinnu við bókaútgáfu sjóðsins og verslun þá með bækur, er óþjákvæmilega leiðir af útgáfustarfsemi þessari, en sjálft ræður mentamálaráðið og ber ábyrgð á vali bóka, sem út eru gefnar, og frágangi þeirra. Þegar svo vill til, að hinir sjálfkjörnu stjórnarmenn í útgáfu- eða náttúrufræðideild sjóðsins verða að dæma um efni, er snerta þá persónulega, skal mentamálaráðið skipa hæfa menn í þeirra stað, meðan úr þeim málum er skorið.

6. gr.

Sú deild Menningarsjóðs, er styður íslenska listapróun, skal kaupa jöfnum höndum listaverk eftir málara og myndhöggvara og bæði taka tillit til hins varanlega gildis listaverkanna og að skapa markað fyrir listaverk eftir íslenska menn, án tillits til búsetu. Heimilt er að verja $\frac{1}{6}$ hluta

af árstekjum þessarar deildar til að verðlauna teikningar af húsum og húsmunum í þjóðlegum stíl, þar sem leitað er samræmis við höfuðdrætti í náttúru landsins. Aldrei má þó verja meiru en 2000 kr. á ári til slíkra verðlauna, nema öll sjóðsstjórnin samþykki.

7. gr.

Fjármálaráðuneytið annast alla innheimtu á tekjum Menningarsjóðs samkv. 1. gr. Handbært fje sjóðsins skal jafnan geymt í Landsbankanum. Endurskoðendur landsreikninga skulu árlega endurskoða reikninga allra deilda sjóðsins, enda sje hann síðan prentaður í Stjórnartíðindunum.

8. gr.

Lögin öðlast gildi þegar í stað.